

KAYA BAYAZITOĞLU ANDOLU LİSESİ COĞRAFYA BÜLTENİ

TÜRKİYE'NİN ENLERİ VE İLKLERİ

Türkiye'nin Enleri ve İlkleri Nelerdir? Türkiye ile ilgili merak uyandıran ilginç istatistiksel bilgilere bu içeriğimizde ulaşabileceksiniz.

Doğal ve kültürel hazinelerin eşsiz bir sentezi olan **Türkiye**; 84 milyonluk nüfusu ve her köşesiyle merak uyandıran bir ülke. Asya ve Avrupa'nın kesiştiği noktada bulunan **Türkiye**, zengin bir tarihe, **etkileyici manzaralara** ve çarpıcı kıyı şeridinde sahip bir ülke.

Binlerce yıllık **kültürel birikimiyle** tarihe tanıklık yapıyor. Türkiye'nin farklı köşelerinde bulunan **dünya mirası** pek çok eser ziyaretçilerde kendisine hayranlık uyandıracak bir potansiyele sahip.

Paha biçilemeyen hazinelere ev sahipliği yapan **müzeleri**, ören yerleri, sarayları, **milli parklarıyla** gezilip görülmeğe değer çok sayıda şaşırtıcı yer sizi bekliyor. Tarih boyunca çok sayıda **uygarlık merkezi** olmuş Türkiye ile ilgili siyasi ekonomik, coğrafi, tarihi, kültürel vb. özellikleriyle ilgili bir derleme yaptık.

Türkiye'nin enlerinin ve ilklerinin izini sürdüğümüz bu içeriğin faydalı olacağını umuyoruz.

TÜRKİYE'NİN ENLERİ LİSTESİ

1. Türkiye'nin EN kalabalık ilçesi **ESENYURT (İSTANBUL)**

2. Türkiye'de EN fazla köyü olan il **SİVAS (1268 Köy)**

3. Türkiye'nin EN büyük şehir meydanı **KAYSERİ CUMHURİYET MEYDANI**'dir.

4. Türkiye'nin EN tuzlu denizi AKDENİZ, EN az olan ise KARADENİZ'dir.

5. Türkiye'nin EN kalabalık nüfusa sahip olan bölgesi **MARMARA**, EN az olanı ise DOĞU ANADOLU BÖLGESİ'dir.

6. Türkiye'de EN yaşlı nüfusun yaşadığı il SİNOP (2022)

7. Türkiye'de EN fazla ilçesi olan şehir İSTANBUL (39 ilçe)

8. Türkiye'nin EN büyük milli parkı **AĞRI DAĞI MİLLİ PARKI**

9. Türkiye’de EN fazla şehrin bulunduğu bölge KARADENİZ BÖLGESİ (18 il)

10. Türkiye’de EN az ilçesi olan il BAYBURT (3 ilçe)

11. Türkiye’de EN fazla yükseltisi olan il ERZURUM (1900 M)

12. Türkiye’de EN fazla milli gelirin kişi başına düştüğü il İSTANBUL, EN az olan il AĞRI (2019)

13. Türkiye’ye EN fazla turist gönderen ülke ALMANYA (2020)

14. Türkiye'nin EN fazla ihracat yaptığı ülke ALMANYA

15. Türkiye'nin EN fazla İthalat yaptığı ülke RUSYA FEDERASYONU

16. Türkiye'nin EN büyük stadyumu ATATÜRK OLİMPİYAT STADI (İstanbul / 76,000 kapasite)

17. Türkiye'nin EN doğu ucunda bulunan ili İĞDIR, batıda ise ÇANAKKALE' dir.

18. Türkiye'nin EN uzun sınırının olduğu ülke SURİYE, En kısa sınırı ise NAHCİVAN (AZERBAYCAN)'dır.

19. Türkiye'nin EN çok göç veren bölgesi KARADENİZ, En az göç veren bölge MARMARA

20. Türkiye'nin EN uzun denize kıyısı bölgesi EGE Bölgesi' dir.

21. Türkiye'nin EN yüksek dağı AĞRI DAĞI'dır.

22. Türkiye'nin EN çok göç alan şehri İSTANBUL' dur.

23. Türkiye'nin EN çok orman olan bölgesi KARADENİZ, EN az olan bölgesi ise GÜNEYDOĞU dur.

24. Türkiye'nin EN fazla yağış alan ili RİZE' dir.

25. Türkiye'nin EN büyük adası GÖKÇEADA'dır.
26. Türkiye'nin EN işlek sınır kapısı KAPIKULE SINIR KAPISI dır.
27. Türkiye'nin yüksekliği EN fazla olan barajı DERİNER (ARTVİN)dir.
28. Türkiye'nin EN uzun Tüneli 14.3 km. ile OVİT (RİZE)dir.

29. Türkiye'nin EN uzun nehri 1355 km. ile KIZILIRMAK NEHRİ dir.
30. Türkiye'nin EN büyük yüzölçümüne sahip ili KONYA, EN küçükü şehri ise YALOVA'dır.
31. Karadeniz Bölgesinin en yüksek dağı KAÇKAR, İç Anadolu Bölgesinin ise ERCİYES DAĞI'dır.
32. Türkiye'nin EN büyük gölü VAN, EN küçük gölü ise MOGAN (ANKARA)dir.

33. Türkiye'nin EN fazla nüfusu olan komşusu İRAN(84 Milyon) EN az olan ise ERMENİSTAN (3 Milyon) dir.

34. Türkiye'de EN fazla doğum oranının olduğu şehir ŞANLIURFA, EN az ise GÜMÜŞHANE 'dir.

35. Türkiye'nin EN büyük konteyner limanı MERSİN ULUSLARARASI LİMANI (MIP)'dir.

36. Türkiye'nin EN büyük barajı ATATÜRK BARAJI'dır.

37. Türkiye'nin marka değeri EN yüksek kuruluşu THY'dır.

38. Türkiye'nin EN büyük havalimanı İSTANBUL HAVALİMANI 'dır.

39. Türkiye'nin coğrafi olarak EN GENİŞ BÖLGESİ DOĞU ANADOLU BÖLGESİ'dir.

40. Türkiye'nin EN büyük Camii, 63.000 kapasitesi ile İSTANBUL ÇAMLICA CAMİİ 'dir.

41. Türkiye'nin EN çok ziyaret edilen ANTİK KENTİ, EFES'tir.

42. Türkiye'nin EN eski ARKEOLOJİK SİT ALANI GÖBEKLİTEPE'dir.

43. Türkiye'de güneşin EN son battığı yer GÖKÇEADA'dır.

44. Türkiye'nin NÜFUSU EN yüksek şehri İSTANBUL, EN az şehri TUNCELİ 'dir.

45. Türkiye'de EN ÇOK coğrafi işaretli ürüne sahip il GAZİANTEP 'dir.

46. Türkiye'de En fazla YAĞIŞ alan bölgesi KARADENİZ, EN az yağış alan bölgesi GÜNEYDOĞU'dur.

TÜRKİYE'NİN İLKLERİ

1. Türkiye'nin İLK demir çelik fabrikası, KARABÜK'te 1939 açıldı.

2. Türkiye'nin İLK milli parkı 1958 yılında açılan YOZGAT ÇAMLIK MİLLİ PARKIdır.

3. Türkiye Cumhuriyetinin İLK anayasası 1924 yılında hazırlanmıştır.

4. Türkiye'nin İLK kadın pilotu SABİHA GÖKÇEN dir.

5. Türkiye'de İLK kredi kartı kullanımına Aralık 1991 yılında başlandı.

6. Türkiye'nin İLK cumhurbaşkanı MUSTAFA KEMAL ATATÜRK ilk başbakanı İSMET İNÖNÜ dür.

7. Türkiye'nin İLK kadın başbakanı TANSU ÇİLLER (1993-1996)
8. Türkiye'de İLK defa kadınlara milletvekili seçme ve seçilme hakkı 1934 tanınmıştır.
9. Türkiye'de İLK çok partili seçim 21 Temmuz 1946 yılında yapılmıştır.
10. Türkiye'de İLK nüfus sayımı 1927'de yapıldı.
11. Türkiye'de İLK kurulan Türk futbol takımı 1901 yılında Kadıköy'de BLACK STOCKLANCKİNG FOOTBALL CLUB (SİYAH ÇORAPLILAR) kuruldu.
12. Türkiyede İLK televizyon yayınları, İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ'nde başladı. 1952'de Mithatpaşa Stadyumu'nda oynanan bir futbol maçı seyircilere iletildi.
13. Türkiye'de İLK internet bağlantısı 12 Nisan 1993'te ORTADOĞU TEKNİK ÜNİVERSİTESİ'nde gerçekleştirildi.

14. Türkiye'de İLK defa UEFA Kupasını ve UEFA Süper Kupayı 2000 yılında kazanan Türk takımı GALATASARAY dır.

15. Türkiye'nin İLK otomobili, 1966'da üretimine başlanan 1967 yılında satışa sunulan ANADOL markasıdır. 1984 yılında üretimi durdurulana kadar 87.000 adet satıldı. Bundan önce 'Devrim' adlı bir otomobil, Eskişehir'de yapılsa da denenip üretiminden vazgeçildi

16. Türkiye'de İLK cep telefonu görüşmesi, 23 Şubat 1994 yılında dönemin Cumhurbaşkanı SÜLEYMAN DEMİREL ile dönemin Başbakanı TANSU ÇİLLER arasında gerçekleşmiştir.

17. Türkiye fındık, incir ve kayısı üretiminde, dünyada İLK sıradadır.
18. Türkiye'nin İLK Tiyatro eseri ŞİNASI tarafından yazılan ve 1860'ta yayınlanan "ŞAİR EVLENMESİ"dir.
19. Türkiye'nin İLK özel gazetesi Osmanlı Devleti döneminde "TERCÜMAN-I AHVAL" adıyla 1860 yayımlanmıştır.
20. Türkiye'nin İLK renkli filmi, 1953'te Halıcı Kız adıyla MUHSİN ERTUĞRUL tarafından çekildi.
21. Türkiye'nin ilk kadın valisi 1991 yılında Muğla valisi olarak atanan LALE AYTAMAN dır.

22. Türkiye'nin İLK şeker fabrikası 1926 yılında UŞAK'ta açılan UŞAK ŞEKER FABRİKASIdır.
23. Türkiye'nin İLK cam fabrikası, 17 Şubat 1934'te İş Bankası öncülüğünde İSTANBUL PAŞABAĞCI'de kuruldu.
24. Türkiye'de İLK yerli üretim çamaşır makinesi ve buzdolabı 1960 yılında İstanbul'da ARÇELİK tarafından seri olarak üretilip kullanılmaya başlandı.
25. Türkiye'nin İLK Web Sitesi 1992 yılında **ORTADOĞU TEKNİK ÜNİVERSİTESİ'** nde açılmıştır.
26. NASA'da İLK çalışan Türk kadını **DİLHAN ERYURT'** tur.
27. **Türkiye'nin İLK ELEKTRİK ENERJİSİ**, 1888 yılında İSTANBUL HALIÇ TERSANESİ' de üretilmiştir.
28. Türkiye'nin İLK UÇAĞI 1923 yılında VECİHİ HÜRKUŞ tarafından yapılmıştır.

29. Türkiye'de cumhuriyet döneminde 1924 kurulan İlk muhalefet partisi TERAKKİPERVER CUMHURİYET FİRKASI 'dır.

30. Türkiye'de İlk çok partili seçimlere DEMOKRAT PARTİ'nin kurulmasıyla 1946 da geçilmiştir.

31. Cumhuriyet Tarihimizin İlk hava harp şehidi Pilot Yüzbaşı CENGİZ TOPEL'dir

Kaynak : <https://anadoluyugeziyorum.com/blogdetay/turkiyenin-enleri-ve-ilkleri>

CEMRE NEDİR

| BAHARI GETİREN "CEMRE" NİN MİTOLOJİK VE BİLİMSEL TARİHİ

Kışın ardından güneş yüzünü gösterir göstermez "cemre düştü mü" sorusu gündeme gelir. Hem mitolojik hem de bilimsel açıklamaları olan cemrenin havaya, suya ve toprağa düştüğü biliniyor. Peki, cemre nedir? Cemre nasıl ortaya çıktı? Cemre düşmesi nasıl olur? İşte bilinmeyenler...

Bahar havaları gelince, cemre düştü mü düşmedi mi merak edilir. Her sene dört gözle beklenen cemre, ilk önce havaya düşer. 7 gün aralıkla suya ve toprağa da düşerek baharın geldiğini simgeler.

Birinci cemre havaya (19-20 Şubat), ikinci cemre suya (26-27 Şubat) ve üçüncü cemre de (5-6 Mart) toprağa düşer.

Arapça' da ki anlamıyla cemre kelimesi, "ateş, kor" manasına gelir.

Türk ve Altay halk kültüründe ve mitolojisinde ise cemre düşmesine İmre (İmere veya Emire) adı verilen cinin neden olduğuna inanılır.

Cemrelerin doğayla olan ilişkisine bilimsel açıklamalar da bulunuyor.

Hem mitolojik anlamları olan hem de bilimin mantığını taşıyan cemre hakkında az bilinen bilgiler...

Tarihteki cemre inanışı

Doğa olayları, insanlığın ilk dönemlerinden itibaren etkili ve belirleyici olmuştur. Topluluklar hava durumuna göre göç etmiş veya yerleşmeyi tercih etmiştir. Doğanın imkanları doğrultusunda ekip biçmiş, barınma ihtiyacını sıcaklığa göre tamamlamış, takvimleri oluşturarak hareket etmiştir.

Mevsimlerin en kıymetlisi, şüphesiz ki bahar olmuştur. Hayvancılığa ve tarıma bağlı toplumlarda baharın gelmesi ayrı bir anlam ifade etmiş, hayat yeniden canlanmış, üretim başlamış, koç katımı, ekim, hasat gibi dönemler çeşitli törenlerle kutlanmış, çeşitli inanç ve uygulamalar meydana gelmiştir.

Türk kültüründe önemli bir yere sahiptir. Kültür ve edebiyat alanında kendine yer bulmuştur. Osmanlı zamanında Divan şairleri cemre zamanlarında önemli kişilere övgü şiirleri yazarlardı. Bu şiirlere 'cemreviye' denilmektedir.

Baharı temsil eden cemre hakkında da inanç ve bilimin çalışması şaşırtıcı olmamıştır.

Cemrelerin bilimsel açıklaması

Kandilli Rasathanesinde kaydedilen 82 yıllık sıcaklık gözlemleri, her yıl belli zamanlarda gerçekleştiği düşünülen cemrenin analizini yapmak amacıyla incelenmiş ve cemre düşmesi denilen olayın bilimsel olarak da var olabileceğini gösteren verilere ulaşılmıştır.

İstanbul Teknik Üniversitesi (İTÜ) Uçak ve Uzay Bilimleri Fakültesi Meteoroloji Mühendisliği Bölümü Başkanı Prof. Dr. Mikdat Kadioğlu, İHA muhaborine yaptığı açıklamada, cemreye dair şu ifadeleri kullandı:

"Yer yüzeyi, güneş ışınlarını yutarak önce kendi ısınır, sonra atmosferi ısıtır. Açık bir günde, atmosferin alt tabakasından geçen güneş enerjisi, yer yüzeyi tarafından yutulur. Dolayısıyla yer yüzeyi ısınır. Yüzeydeki hava ısındıkça, yuksekteki havadan daha az yoğun hale gelir. Isınan hava yükselir ve daha soğuk olan hava çöker. Yükselen hava, genişler ve soğur. Su buharı, bulut damlacıkları şeklinde yoğunlaşarak, hal değişim ısısından dolayı, havanın ısınmasını sağlar. Bu sırada dünya karbondioksit ve su buharı tarafından yutulup tekrar yayınlanan, kızıl altı ışınları yayınlar. Gazların yoğunluğu, dünya yüzeyinde daha az olduğundan, yutma işleminin büyük kısmı, yüzeye yakın katmanlarda gerçekleşir. Dolayısıyla, atmosferin alt tabakaları aşağıdan yukarıya doğru ısıtılmış olur"

KAYNAK

<https://www.ensonhaber.com/bilgi/semre-nedir-bahari-getiren-semrenin-mitolojik-ve-bilimsel-tarihi>

TÜRKİYE'DE SON 50 YILDA 36 GÖL KURUDU

Türkiye'de son 50 yılda 36 göl kurudu. Uzmanlar risk altındaki diğer göllerin de kurumaması için acil önlem planı çağırısı yapıyor.

Küresel ısınma, çevre kirliliği ve bunun dışındaki insan kaynaklı pek çok etken nedeniyle su kaynakları her geçen gün azalıyor. Özellikle Türkiye'nin güneyinde ve orta kesimlerinde yer alan çok **Burdur, Isparta, Antalya, Afyonkarahisar** ve **Konya**'nın güneyindeki **Göller Bölgesi** kuruma riskiyle karşı karşıya!

Uzmanlar artan su tüketiminin de su kaynaklarını azalttığını belirtiyor. Dünyada kullanılan su miktarı 1900'lü yıllarda 500 milyar metreküp seviyesindeyken, 2025'te bu oranın 10 katı artacağı tahmin ediliyor. **Burdur**'da 1960'lı yıllarda 14 olan doğal göl sayısı 5'e indi. Yarım asır içinde 36 göl kurudu. Geri kalan az sayıda göl ise kuruma riski altında. Son yıllarda yerli ve yabancı turistlerin gözdelelerinden olan ve Türkiye'nin Maldivleri olarak bilinen **Salda Gölü**, geçtiğimiz günlerde Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından Özel Çevre Koruma Bölgesi (ÖÇK) ilan edildi. Aynı zamanda Cumhurbaşkanlığı Kararı ile ÖÇK ilan edilen Salda Gölü kıyısında 300 bin metrekarelik bir alanda Millet Bahçesi yapılacağı da açıklandı. Doğal Sit alanı olan Salda Gölü'ndeki bu değişiklik tartışmalara neden oldu. Uzmanlar bu değişikliklerle gölün ekolojik yapısının bozulacağını belirtiyor. Göl aynı zamanda kirlilikle de mücadele ediyor. Türkiye'nin en büyük ikinci tatlı su gölü olan **Eğirdir Gölü**'ndeki su seviyesindeki azalma da tedirgin edici boyutta. Bunun dışında çok sayıda kuruma riski altındaki göl için uzmanlar acil eylem planına geçilmesi konusunda uyarıyor.

Gümüşhane’de Taşköprü Yaylası’nda yasal izinle yapılan define kazısı sonucu yok olan **Dipsiz Göl**’de, Jeomorfoloji Derneği tarafından oluşturulan heyetçe teknik inceleme yapıldı, rapor hazırlandı. Dipsiz Göl’ün su birikintisi olduğu yönündeki iddiaların gerçekçi olmadığına yer verilen ön raporda gölün, uzun yıllarda oluşan doğal bir göl ve paha biçilemez değerlerden olduğu belirtildi.

İşte o göllerden bazıları:

- **ACI GÖL:** Afyonkarahisar / Acıgöl, 41,34 km² – 41,5 km² arasındaki yüz ölçümü ile Denizli’nin en büyük gölüken, şu sıralar kuruma riski altında. Geçmişte yapılan barajlar ve tahliye kararları gölün su seviyesinde ciddi düşüşe neden oldu. Bu durum gölden beslenen çevre alanları da tehlikeye soktu.
- **AKŞEHİR GÖLÜ:** Konya / Nasreddin Hoca’nın ‘maya çaldığı’ göl olarak bilinen Akşehir Gölü, yanlış sulama ve uygulamalar yüzünden kurudu. 2009’da artan yağışlar sonrasında gölün açık su alanında flamingolar yeniden sürüler oluşturmaya başlamıştı. Ancak sazlık alanlar yeniden kurudu ve flamingolar bir daha gelmedi.
- **AVLAN GÖLÜ:** Antalya / Denizden yüksekliği 1030 metre olan Avlan Gölü’nün büyüklüğü 850 hektar. Göl 1970’li yıllarda tarım arazisi elde etmek için kurutulmuştu ama 2001’de yeniden su verilmeye başlandı. Ancak artık Avlan Gölü’nün büyük bir bölümü kurudu ve bir futbol sahası kadar kaldı.
- **BURDUR GÖLÜ:** Türkiye’nin en derin göllerinden biri olan Burdur Gölü’nün su seviyesindeki azalma geri dönülemez seviyelerde. Yapılan açıklamalar gölün geçmişte sahip olduğu suyun üçte birini kaybettiğini gösteriyor.
- **DİPSİZ GÖL:** Gümüşhane merkeze 50 kilometre uzaklıkta, deniz seviyesinden 2140 metre yükseklikte olan, manzarasıyla ilgi çeken Taşköprü Yaylası’ndaki kaynağı ve akarı olmayan Dipsiz Göl’de ‘define’ söylentisi üzerine ismi açıklanmayan 2 kişi, kazı için başvuruda bulundu. Trabzon Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu ve Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü’nün olumlu görüşleri üzerine Gümüşhane Müze Müdürlüğü’nce ilgili kişilere define arama ruhsatı verildi. Gümüşhane Valiliği ile Kültür ve Turizm Müdürlüğü’nün onayı ile 6 Kasım’da jandarma yetkililerinin eşlik ettiği kazıda, suyu tahliye edilen göl alanı, iş makineleri ile kazıldı. Jandarmalar, kazı alanına kimsenin yaklaşmasına izin vermedi. Kaynağı ve akarı olmayan, Buzul Çağı’ndan kalma, 12 bin yıllık krater Dipsiz Göl’de tamamlanan kazı çalışmalarının ardından ekipler, alandan ayrıldı. Gümüşhane Valiliği, göl alanının eski haline getirildiğini açıkladı ancak Dipsiz Göl alanının toprakla doldurularak, kapatıldığı görüldü. Su kalmayan göl, taş ve toprak yığını haline döndü.
- **EBER GÖLÜ:** Afyonkarahisar / Göller Yöresi’nde olan ve göçmen kuşların göç yolu üzerinde olan Eber Gölü, kendisini besleyen su kaynaklarının kesilmesi nedeniyle tamamen kurudu.
- **EREĞLİ AKGÖL SAZLIKLARI:** Konya / Kuruyan göllerden biri de Ereğli Akgöl Sazlık alanı. 1960’lı yıllarda gölün 162 kilometrekarelik bölümü sıtma ile mücadele ve tarım toprağı elde etmek için kurutuldu. Göl, kurumadan önce 250 çeşit kuşa barınma ve üreme olanağı sağlıyordu.
- **EĞİRDİR GÖLÜ:** Isparta / Türkiye’nin ikinci en büyük tatlı su gölü olan Eğirdir Gölü de kurumaya yakın göllerden biri. Aynı zamanda birinci derecede içme suyu kaynağı olan gölde, son yıllarda sondaj kuyularının da etkisiyle aşırı su kaybı yaşandı. Eğirdir Gölü’nün, 520 kilometrekarelik yüzey alanı 445 kilometrekareye, ortalama su seviyesi de 16 metreden 6-7 metreye kadar düştü.
- **GÖLLER BÖLGESİ:** Türkiye’de birçok gölün bir arada bulunması nedeniyle ‘Göller Bölgesi’ olarak bilinen bölgede bazı göller kurudu bazıları da kurumaya yakın durumda. Uzmanlar acil önlem alınmaması durumunda geri kalan göllerin de kuruyacağı konusunda uyarıyor.
- **KUYUCUK GÖLÜ:** Kars / Kuş Cenneti olarak da bilinen Kars’ın Arpaçay ilçesindeki Kuyucuk Gölü tamamen kurudu. Zamanında 230’un üzerinde kuş türünün tespit edildiği göl, her yıl ekim ayının sonu kasım ayının ilk haftasında yaklaşık 40 bin göçmen kuşu ağırlıyordu.
- **LADİK GÖLÜ:** Samsun / Geçtiğimiz yıl su seviyesinin 4 buçuk metreden 80 santimetreye düştüğü Ladik Gölü’nün de önlem alınmadığı takdirde kuruyacağı belirtiliyor.
- **MARMARA GÖLÜ:** Manisa / İklim değişikliği ve yanlış uygulamalar nedeniyle kuruma tehlikesi olan göllerden biri de Marmara Gölü. Gölün su seviyesi 1990’lı yıllardan beri azalıyor.
- **MEKE GÖLÜ:** Karaman / “Dünyanın Nazar Boncuğu” olarak bilinen Meke Gölü, yeraltı sularının bilinçsiz kullanımı ve kuraklık nedeniyle neredeyse tamamen kurudu.
- **SALDA GÖLÜ:** Burdur / “Türkiye’nin Maldivleri” olarak bilinen Salda Gölü’nde su kaynağına yapılan sulama amaçlı göletler ve çevresel etkiler nedeniyle kuraklık başladı. Aynı zamanda yeni alınan kararlarla da gölün ekolojik yapısının bozulacağı konusunda uyarılar yapılıyor.
- **SEYFE GÖLÜ:** Kırşehir / 200’den fazla kuşun yaşam alanı olan Seyfe Gölü de kuraklıkla karşı karşıya olan göllerden biri
- **TERKOS GÖLÜ:** İstanbul / İstanbul’un en önemli içme su kaynaklarından biri olan Terkos Gölü, yanlış yapılaşma ve şehirleşmenin artmasıyla kuruma riski altına girdi.
- **UYUZ GÖLÜ:** Konya / Tatlı su gölü olan Uyuz Gölü çevredeki kuşlar için bir üreme alanı. 2005 yılındaki bir yangında çevredeki tüm sazlıklar yandı. Bunun dışında bölgede sık sık yangın olması da doğal ortamı tehdit eden bir başka durum. Uyuz Gölü de önlem alınmazsa kuruma riski altındaki göllerden biri
- **YARIŞLI GÖLÜ:** Burdur / Yarışlı Gölü’nün büyük bölümü, yeteri kar ve yağmur yağmayınca kurumaya başladı. Göl aynı zamanda, göçmen kuşların konaklama ve üreme yeri.

AKILLI ŞEHİRLER

Şehirlerin küresel olarak birbirine bağlı bir ekonomide rekabet etme ve kent sakinlerinin refahını sürdürülebilir bir şekilde sağlayabilme ihtiyacı ülkeleri ve Őehirleri yeni teknoloji ve yenilikçi yaklaşımları değerlendirmeye yönlendirmektedir. Bu motivasyon, söz konusu teknoloji ve yaklaşımların getirdiği karmaşıklık ve değişim hızı, geleneksel silo çözümleri geliştiren ekosistem paydaşlarını zorlamakta, Şehir çözümlerinin bütüncül ve sistematik olarak ele alınması ihtiyacını ortaya çıkarmaktadır. Bu ihtiyacın karşılanmasında, paydaşlar arası iş birliği ile geliştirilen birlikte çalışabilir sistemlerin veri ve uzmanlığa dayalı olarak gelecek öngörülerıyla beklenti ve problemleri karşıladığını güvence altına alan Akıllı Şehir yaklaşımı çözüm olmaktadır.

Daha açık bir ifade ile Akıllı Şehir ile amaçlanan:

- Şehrin mevcut ve gelecek beklenti ve problemlerini Şehrin tüm mekânlarında ve sistemlerinde tetikleyici güç hâline getirmek,
- Fiziksel, sosyal ve dijital planlamayı birlikte ele alabilmek,
- Ortaya çıkan zorlukları sistematik, çevik ve sürdürülebilir bir şekilde öngörmek, tanımlamak ve karşılamak,
- Şehir içindeki organizasyonel yapılar arası etkileşimi sağlayarak bütüncül hizmet sunumu ve yenilik üretme potansiyelini ortaya çıkarmaktır.

Akıllı Şehir, Şehirlerin geleceği için statik bir yaklaşım tarif etmemektedir. Daha ziyade, teknoloji ve verinin yenilikçi kullanımının, organizasyonel değişim ile birlikte ele alan, gelecekteki Şehirler için daha etkin, etkili ve sürdürülebilir yollarla farklı dinamik Şehir vizyonlarının sunulmasına yardımcı olabilecek yönlendirici hususları ele almaktadır.

Bir başka deyişle Şehirlerin geleneksel olarak kullandıkları yönetişimi dönüştürmek hedeflenmektedir. Bir Şehrin geleneksel yönetim modeli, genellikle kullanıcı ihtiyaçları etrafında inşa edilmeyen, birlikte işlemeyen dikey silolar olarak çalışan işlevsel yönelimli hizmet sağlayıcılarına dayanmaktadır. Akıllı Şehirlerin, bu dikey silolar arasında yenilik ve işbirliğini teşvik eden yeni işletim modelleri geliştirmeleri ihtiyacı bulunmaktadır. Bu durumda kent sakini ve iş dünyasının, kendi ihtiyaçlarını karşılayan kesintisiz ve bağlantılı bir hizmet almak yerine her bir silo ile ayrı ayrı iletişime geçmek zorunluluğu bulunmaktadır.

Bununla birlikte veri ve uzmanlık, bu silolar içinde kalmış olup bu durum Şehir genelinde işbirliği ve yenilik potansiyelini ve veri ve uzmanlığın Şehrin değişim hızını artırma potansiyelini kullanmasını sınırlamaktadır. Akıllı Şehir bu potansiyeli değerlendiren son zamanlarda ülkemizde ve dünyada önem kazanan bir yaklaşım olarak ön plana çıkmaktadır. Daha iyi yaşam alanları oluşturmak ve hayata değer katan Şehirler inşa etmek amacıyla Akıllı Şehir alanındaki çalışmalar ivme kazanmıştır.

AKILLI ŞEHİR TANIMLARI

bsi.

Akıllı Şehir; Ekosistem varlıklarına sürdürülebilir, müreffeh ve kapsayıcı bir gelecek sunmak için fiziksel, dijital ve insani sistemlerin yapılandırılmış bir çevre ile etkin entegrasyonudur.

(PAS 180, 2014)

Akıllı Şehir, çok paydaşlı, belediye odaklı ortaklık temelinde BİT tabanlı çözümler ile kamu sorunlarını çöme yaklaşımını benimseyen şehirdir

(Avrupa Parlamentosu, 2014)

Şehrin planlamasını, yönetimini, inşasını, akıllı hizmetleri kolaylaştıracak Nesnelerin İnterneti, Bulut Bilişim, Büyük Veri ve entegre Coğrafi Bilgi Sistemleri gibi yeni nesil bilgi iletişim teknolojilerinin uygulandığı yeni bir kavram ve yeni bir modeldir.

(ISO, 2014)

Akıllı ve sürdürülebilir şehir, mevcut ve gelecek nesillerin ekonomik, sosyal, çevresel ve kültürel ihtiyaçlarını gözetirken; yaşam kalitesini, şehircilik hizmet sunumunun verimliliğini ve rekabet gücünü artırmak için bilgi ve iletişim teknolojilerini ve diğer araçları kullanan yenilikçi bir şehirdir.

(ITU, 2016)

KAYNAK

<https://www.akillisehirler.gov.tr/kapasite-gelistirme/>

AKILLI ŞEHİRLER İLE SÜRDÜRÜLEBİLİR BİR HAYAT MÜMKÜN MÜ?

Teknolojik ve dijital çağı göz önünde bulundurarak tasarlanan ve hayata geçirilen şehirler, “Akıllı şehirler nedir?” sorusuna yanıt olarak verilebilir. Akıllı şehirlerin sahip olduğu pek çok farklı özellik bulunur. Bunların başında ise akıllı şehirlerin sürdürülebilir olması gelir.

Teknoloji ve ilgili yaşam kalitesi, çevre ve yönetim gibi konularda aranan çözümlere sonuç sunan akıllı şehir uygulaması yeni teknolojiler ve sürdürülebilir yaklaşımlar ile tasarlanır. Böylelikle ihtiyaçları öngörerek hayata değer katmayı amaçlar. Sürdürülebilir şehirlerde yaşamak çevreye verilen zararın minimize edilmesi adına da önemli bir rol oynar. Nüfusun artması her sektörde yapılan üretimlerin daha yoğun bir ihtiyaç hâline gelmesine yol açar. Buna bağlı olarak hemen her sektörde üretim çok daha hızlı bir hâl almaya başlar. Üretimin hızlanması hammadde tüketiminin de aynı oranda hızlanmasına yol açar. Hammaddelerin kontrolsüz ve bilinçsiz bir şekilde tüketilmesi çevreye verilen en büyük zararların başında gelir.

Yaşadığımız evlerde, çalıştığımız ofislerde ya da yaptığımız alışverişler çevreye karşı yeterince bilinçli olmamız gerekir. Bu durum bir topluluk olarak hayatımızı sürdürdüğümüz şehirler için de geçerlidir. Akıllı şehirler çevreye karşı yeterince bilinçlidir, hammadde ihtiyacının daha az seviyede olmasını sağlarken hammaddelerin bilinçsiz şekilde tüketilmesine engel olmayı amaçlar.

Akıllı şehirlerin sahip olmaları ve paydaşlarına sunmaları gereken özellikler arasında:

- Coğrafi bilgi sistemleri,
- Afet ve acil durumlara dair kriz yönetimi,
- Akıllı ve teknolojik altyapı,
- Veri dolaşımını sağlamaya yarayan ücretsiz Wi-Fi ve iletişim teknolojileri,
- Bilgi güvenliği, toplu taşıma ve araç paylaşım uygulamaları,
- Trafik azaltılmasını sağlayan akıllı çözümler ve akıllı park alanları,
- Enerji ve aydınlatmanın temiz hâle getirilmesi,
- Akıllı yönetim ve ekonomi,
- Güvenlik,
- Atık toplamaya dair akıllı çözümler yer alıyor.

Dünyadan Akıllı Şehir Örnekleri

“Akıllı şehir uygulamaları nelerdir?” sorusuna dünyadan pek çok farklı örnek verilebilir. Amsterdam, Barselona, Londra, Polonya, Dubai, Stockholm, Singapur, New York, Moskova, Kiev, Kopenhag, Manchester, Oslo ve Şangay gibi pek çok kent dünyada akıllı şehir özellikleri taşıyan şehirler arasında bulunur.

Buna bağlı olarak Türkiye’de akıllı şehir uygulamaları da merak edilmeye ve araştırılmaya başlandı. Türkiye’de akıllı şehir çalışmalarının büyük bir hızla arttığı söylemek gerekir. Buna bağlı olarak İstanbul, İzmir, Gaziantep, Kayseri, Ankara, Trabzon ve Bursa gibi illerde akıllı şehir uygulamalarına yatırım yapıldığını da dile getirilebilir. Yeni nesil şehircilik anlayışına uygun çözümlerle Türkiye’nin en büyük akıllı şehirler projelerine liderlik ediyoruz. Yeni Nesil Şehirler projesinin kapsadığı şehir sayısı Edirne, Aksaray, Mersin, Düzce, Karaman, Kars, Kocaeli, Elazığ, Antalya, Kütahya, Kırşehir, Denizli ve Konya’nın ardından Osmaniye’nin de eklenmesiyle 14’e ulaştı. Hedefimiz, Türkiye’nin 81 ilini de akıllı şehir teknolojileriyle tanıştırmak için sürdürülebilir şehirler inşa etmektir.

Dolayısıyla dünyada akıllı şehir örnekleri olarak sunulabilecek farklı şehirler bulunur. Akıllı şehir uygulamaları ülkelerin gelişmesine katkıda bulunur. Sürdürülebilir bir yaşamı mümkün hâle getirmek gibi çok önemli bir amaca sahiptir. Bütün dünya ülkelerinin akıllı şehir uygulamalarına gerekli yatırımı yapması gerekir. Akıllı şehir uygulamaları yalnızca şehir içerisinde yaşayan vatandaşlar için değil dünyanın geri kalanı ve ekolojik denge için gereklidir.

Akıllı Şehirler Ne Gibi Avantajlar Sunar?

Doğal kaynakların daha verimli şekilde kullanıldığı şehirler “Akıllı şehir ne demek?” sorusuna yanıt olarak verilebilir. Akıllı şehirler sayesinde çevresel ayak izi minimize edilir. Bu durum insanlığın ekolojik dengeye verdiği zararın daha az seviyede olmasını ve önlenmesini sağlar.

Akıllı şehirler ile birlikte veriye dayalı mekanizmalar artar. Veriye dayalı karar verme mekanizmalarının inşa edilebilir olması insan yaşamındaki en önemli gelişmelerden biridir. Böylelikle gelişmiş vatandaş ve yönetim etkileşimi maksimum seviyeye ulaşır. Kamu hizmetlerinin verimi artar. Bu durum daha güvenli ve katılımcı topluluklar oluşturma konusunda önemli bir rol oynar. Ulaşım ve altyapının geliştirilmiş olmasını sağlar.

Dijital eşitlik ve iş gücü katılımı akıllı şehir özellikleri arasında yer alır. Şehirlerin ekonomik kalkınma fırsatları elde etmelerini sağlayan akıllı şehirler hem vatandaş hem şehir hem dünya için önemlidir. Dolayısıyla sunduğu avantajların uzun bir listeye sahip olduğu söylenebilir.

Akıllı Şehir ile Ne Amaçlanır?

Akıllı şehirlerin amaçları arasında şunlar vardır:

- Fiziksel, sosyal ve dijital planlamanın birlikte ele alınabiliyor olması amaçlanır.
- Şehirlerin yalnızca mevcut değil gelecek beklentisi ve problemlerinin öngörülerek anlaşılması gerekir.
- Meydana gelebilecek zorluklara dair sistematik, atık ve sürdürülebilir çözümler sunulabilir olmalı.
- Şehir içi organizasyonel yapılar arası etkileşimin sağlanarak hizmet sunumunun bütünlük ve yenilik üretme potansiyelinin ortaya çıkması bulunur.

Akıllı şehirler, şehirlerin geleceğinin daha statik bir yaklaşıma sahip olmasını değil daha çok teknoloji ve verinin yenilikçi bir kullanıma sahip olmasını amaçlar. Dolayısıyla teknolojik yeniliklerin ve faydaların şehirlerde aktif olarak kullanılmasını sağlayan projeler “Akıllı şehir projesi nedir?” sorusuna yanıt olarak verilebilir.

Akıllı Şehir Yaklaşımları

Akıllı şehir yaklaşımları ile varlıklar ve kaynakların verimli şekilde yönetilmesi amaçlanır. Bu amaç doğrultusunda kullanılan bilgiler saklanmaya çalışılır. Saklamak için ise çeşitli elektronik veri toplama sensörleri kullanılır.

Elektronik veri toplama sensörleri akıllı şehir yaklaşımlarına dair en önemli özelliklerden biridir. Günümüzde Türkiye’nin pek çok şehrinde görülebilecek olan akıllı uygulamalar şehre dair yaşamı kolaylaştıran uygulamalardır. “Akıllı kent uygulaması nasıl kullanılır?” sorusuna verilmesi gereken yanıt uygulamaya göre değişkenlik gösteriyor olabilir. Ancak temelde kullanım amacı birbiriyle benzerdir.

Akıllı kent uygulamalarında bir şehre dair gerekli görülebilecek bütün etken ve faktörler bir uygulamaya sığdırılır. Uygulamalarda acil ihtiyaç duyulabilecek eczane ya da market gibi konumlar, trafik ve ulaşım kaynaklarına dair belgeler ve veriler yer alır. Vatandaşların bilgileri akıllı kent uygulamaları tarafından kaydedilir. Böylelikle vatandaşın her seferinde vakit kaybederek tekrar giriş yapmasına duyulan ihtiyaç minimize edilir.

Bu uygulamalar ile elde edilmeye çalışılan çeşitli avantajlar bulunur. Uygulamalar tasarımcılar ve akıllı şehir uzmanlarından oluşan uzman ekipler tarafından gerçekleştirilir. Bu doğrultuda “Akıllı şehir uzmanı nedir?” sorusuna yanıt olarak akıllı şehirlerin planlanması ve hayata geçirilmesi konusunda rol oynayan kişiler olduklarına dair bilgi vermek mümkündür.

Türk Telekom, yapay zekâ ve IoT (Nesnelerin İnterneti) teknolojilerini kullanarak şehirlerin daha akıllı ve etkin bir şekilde yönetilmesini sağlar. Bu yenilikçi yaklaşım; özellikle trafik yönetimi, kamu güvenliği, enerji yönetimi ve çevre koruma gibi alanlarda dikkat çekici sonuçlar ortaya koyar.

Yeni Nesil Şehircilik İnisiyatifi kapsamında gerçekleştirilen bu projeler, kentlerin karşılaştığı çeşitli sorunlara yenilikçi çözümler sunar. Örneğin, akıllı ulaşım sistemleri sayesinde şehirlerde trafik akışı optimize edilirken kaza oranları ve yol çalışmalarından kaynaklanan gecikmeler azalır. Bu hem zaman hem enerji tasarrufu anlamına geliyor ve şehir sakinlerinin yaşam kalitesini doğrudan etkiler.

Kaynak: <https://www.turktelekom.com.tr/blog/tum-blog-yazilari/akilli-sehir-ve-akilli-sehir-uygulamaları-hakkında-her-sey>

GELECEKTE YERYÜZÜNDEKİ YAŞAM ŞEKLİMİZ

İleri saralım ve belli başlı sektörlerde bizi nelerin beklediğini görelim.

Gelecekte yaşama, çalışma ve seyahat etme şeklimizde büyük değişiklikler olacak.

Ancak veri, otomasyon ve yazılım sayesinde gezegenle etkileşim şeklimiz daha akıllı ve verimli olacak.

İşte değişecek olan şeyler.

Yenilenebilir enerjiye ve pillere daha fazla güveneceğiz

Ne değişecek: Bu kaynaklar daha ekonomik hale geldikçe enerji tüketimi rüzgar ve güneşe doğru kayacak.

Bu, şu anlama geliyor: Enerji depolama endüstrisi (ticari bataryalar) bu yenilenebilir kaynaklardan toplanan gücü depolamak için hızla büyüyecek. Örneğin, rüzgar türbinleri yalnızca rüzgar olduğunda güç toplayabilir ve benzer şekilde güneş panelleri de elektrik üretmek için güneş ışığına bağımlıdır. Müşterilerin ışıkları ağabilmesi ve hava durumu nedeniyle kesinti olmaması için bu enerjiyi bataryalara depolamak gerekir. Yeni enerji gereksinimlerini karşılamak için pazar eğilimlerine ve teknoloji yeniliklerine odaklanan Honeywell'in iş geliştirme direktörü Roopa Shortt, "Enerjinin depolanması yenilenebilir kaynakları güvenilir ve istendiğinde kullanılabilir hale getirir," dedi.

Evler ve işyerleri elektrik santrallerine dönüşecek

Ne değişecek: Binalar yenilenebilir kaynakları kullanarak kendi enerjilerini üretecek. Bu yerel elektrik üretimi, komşu binalara elektrik sağlayacak ve elektrik şebekesine katkıda bulunacak.

Bu, şu anlama geliyor: Binalar, tükettikleri kadar enerji üreterek net sıfır enerjili olacak. Binaların yerel elektrik üretim ve enerji depolama kapasitesi çeşitlilik gösterecek. Örneğin çatılarda rüzgar türbinleri, fotovoltaik cepheler, biyo jeneratörler, geleneksel yakıtlı jeneratörler ve bataryalar gibi evde enerji depolama seçenekleri olacak. Yazılımlar, kullanıcıların günün çeşitli saatlerindeki enerji kullanımını nasıl iyileştirmek istediklerine bağlı olarak güç kaynaklarını iyileştirecek. Bağlantılı binalar konusunda yirmi yıldan fazla deneyime sahip olan ve Honeywell'de sunum yönetimi direktörü olan Deb Learoyd, "Akıllı binalar otonom ve kendi kendini iyileştiren bir yapıya sahip olacak ve komşu akıllı şehir altyapılarına bağımsız ancak değerli katkılar sağlayacak" dedi.

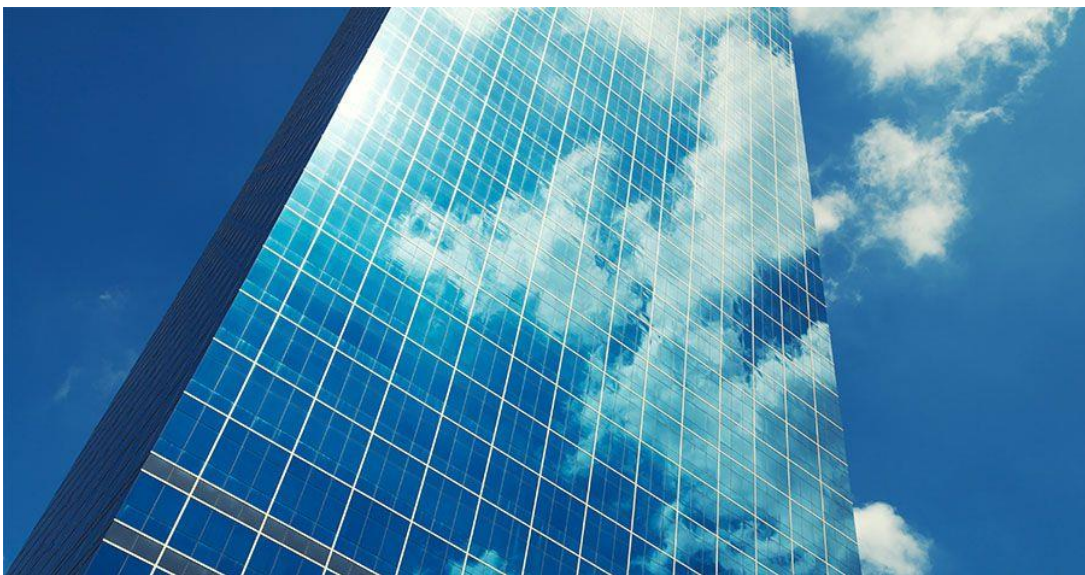
Elektrikli hava taksileriyle seyahat edeceğiz

Ne değişecek: alışmalarını kentsel hava ulaşımı (UAM) araçları üzerinde yoğunlaştıran 150'nin üzerinde Şirket sayesinde, önümüzdeki yıllarda elektrikle çalışan yeni hava taksisi konseptlerinde bir patlamaya tanık olacağız. Sonunda pilot olmadan uabilecekler.

Bu, Şu anlama geliyor: Kentsel hava ulaşımı, metropol alanlarda uçmak için elektrikli, dikey kalkış yapabilen hava aracı kullanan yeni bir hava yolculuğu sistemini anlatıyor. Risk sermayesi sektöre akıyor ve önde gelen bazı Őirketler Őimdiden prototip araçların nc veya dördüncü yinelemeleri üzerinde çalışıyor. Çoğu Şirket, sonunda bu hava araçlarını otonom olarak uurmayıve pilotun ağırlığını ve masrafını ortadan kaldırmayı planlıyor. Havacılık endüstrisinin geri kalanı bu yeni ağ için yeniden organize oluyor. Honeywell tarafından yaptırılan bir ankete göre, tek başına havacılık elektroniği sektöründeki Őirketlerin üçte biri kentsel hava ulaşımı ürünleri geliştirirken bunların yarıdan fazlası halihazırda uçuş testleri yapmaktadır.

Binalar yalnızca gerektiğinde enerji kullanacak

Ne değişecek: Binalar, buralarda yaşayan insanların duygusal ve makul ihtiyaçlarına cevap verecek. Bu, enerjinin yalnızca binada oturanlar olduğunda tketeleceği ve verimliliği iyileştireceği anlamına gelir.

Bu, Şu anlama geliyor: Birden çok sensör, akıllı ve sezgisel mekanlar sağlamak için makine öğreniminden ve yapay zekadan yararlanacaktır. Binalar kendi performans ve bakım geçmişlerinden öğrenecekler, böylece deneyime dayalı olarak sürekli iyileşeceklerdir. Sürekli ğrenmeyi kolaylaştırmak için, aydınlatma, asansörler, yangından korunma ve

güvenlik sistemleri gibi tüm sistemler bir veri havuzu oluşturacak şekilde birbirine bağlanacaktır. Yapı teknolojileri işimizin baş teknoloji sorumlusu Manish Sharma, "Bir binanın tasarlanması, deneyimlenmesi ve yönetilmesine yönelik insan merkezli bir yaklaşım, yapıları fütüristik hale getirecek ve insani ihtiyaçları öngörecektir" dedi.

<https://www.honeywell.com/tr/tr/news/2020/04/how-we-will-live-on-earth-in-the-future>

USB'LER NASIL BÜYÜK BİR SİBER GÜVENLİK TEHDİDİ OLUŞTURUR

Bu küçük cihazlar takıldığında endüstriyel cihazlar için büyük bir risk oluşturabilir.

Maliyetli aksamalar. Altyapı riskleri. Özel bilgilerin ifşası. Siber güvenlik her zamankinden daha önemli.

Çok sayıda şirket ve kuruluş, çıkarılabilir depolama aygıtları (flash sürücüler, harici sabit sürücüler) gibi USB ortam aygıtlarından faydalıyor ve USB cihaz kullanımında yıldan yıla %30 artış görülüyor.

Bu girişe takılan her şey potansiyel olarak kötü amaçlı tehditler taşır.

Dünya genelinde iş yerlerinde çalışanlar ve yükleniciler dosya aktarmak ve yamaları güncellemek için USB cihazları kullanıyor.

[2021 USB Tehdit Raporu](#) bu cihazların endüstriyel ağları savunmasız bıraktığını gösteriyor.

Honeywell Secure Media Exchange (SMX) aracılığıyla yapılan yeni araştırma için 60'tan fazla ülkede enerji, petrol ve gaz, kimyasal, bina, havacılık ve uzay ve diğer alanlardaki yüzlerce tesisten veri toplandı.

Tehditlerin %79'u operasyonel teknoloji (OT) sistemlerini kritik olarak etkileme potansiyeline sahip

2019'da %26, 2020'de %59 olan bu oran büyük bir artış göstermiştir.

Tehditlerin %37'si çıkarılabilir medya aygıtlarıyla kullanmak için özel olarak tasarlanmıştır

Bu, 2020 raporunda %19 olan oranın neredeyse iki ve 2019'da %9 olan oranın dört katından fazlasına denk geliyor.

USB kullanımında yıllık %30 artış

Küresel salgınla, üretim tesislerinde USB cihaz kullanımında bir artış oldu.

Tehditlerin %12'si içerik tabanlı

Bu tür tehditler önceki yıla göre %110 arttı. Bu sonuç tehditin yürütülebilir dosya ve arşivleri (.exe ve .zip) taklit eden yazılımlardan belgelere (.PDF, Office dosyaları) kaydığını gösteriyor.

KAYNAK

<https://www.honeywell.com/tr/tr/news/2020/04/how-we-will-live-on-earth-in-the-future>

